

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „КВАЛИФИКАЦИЯ НА ПЕДАГОГИЧЕСКИТЕ СПЕЦИАЛИСТИ“

1. НЕОБХОДИМОСТ ОТ ПРОГРАМАТА

Националната програма е разработена в съответствие с приоритетна област 3 “Мотивирани и креативни учители” на Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021-2030) и покрива потребности както на новоназначените учители за тяхното адаптиране в училищната образователната среда, така и актуализиране на знания, умения, отношения и придобиване на нови компетентности от педагогическите специалисти в съответствие с динамичните процеси, протичащи в съвременния свят.

Професионалната, социалната и личностната подкрепа за учителите, директорите и другите педагогически специалисти е условие за формиране на мотивация за реализиране в учителската професия и стремеж към професионално развитие. Дейностите в програмата са разработени и осигуряват необходимия системен подход за реализация на квалификациите и повишаване резултатите на учениците.

2. ЦЕЛИ И ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА

Целите на Националната програма са насочени към осигуряване на квалифицирани учители по учебните предмети за училища с малък брой паралелки; усъвършенстване и обогатяване на ключовите компетентности на педагогическите специалисти за повишаване качеството на обучението, възпитанието и социализацията на децата и учениците в образователните институции чрез участието им в обучения, форуми и конференции.

Националният обхват на програмата включва: дейности за подкрепа на новоназначени учители и директори; обучения за продължаваща квалификация за повишаване на компетентностите на учители, директори и други педагогически специалисти; провеждане на професионални форуми и конференции за мотивация и обмен на педагогически опит, методическа подкрепа и изграждане на професионални общности; участие в учителски програми по международни споразумения, по които Република България (Министерството на образованието и науката) е страна; обучения във висши училища за учители, заети в системата на училищното образование за придобиване на професионална квалификация „учител“ по учебен предмет; осъществяване на мониторинг на дейностите, изследване на процесите и анализ на резултатите от дейностите по програмата.

3. БЮЖЕТ НА ПРОГРАМАТА

Бюджет на програмата: **1 496 000 лв.**

НП "КВАЛИФИКАЦИЯ НА ПЕДАГОГИЧЕСКИТЕ СПЕЦИАЛИСТИ"	
МОДУЛИ НА ПРОГРАМАТА:	бюджет в лв.
МОДУЛ 1 Подкрепа на новоназначени учители и директори и продължаваща квалификация за повишаване на компетентностите на учители, директори и други педагогически специалисти	1 240 000
МОДУЛ 2 Придобиване на професионална квалификация „учител по...“, като допълнителна професионална квалификация на заети в системата на предучилищното и училищното образование учители	128 000
МОДУЛ 3 Международно сътрудничество в областта на квалификацията на педагогическите специалисти - обучения по международни споразумения за обучение на учители	123 000
Мониторинг на програмата, изследване и анализ на резултатите	5 000
Общо	1 496 000

4. ДОПУСТИМИ БЕНЕФИЦИЕНТИ

- Министерство на образованието и науката (МОН);
- Национален център за повишаване квалификацията на педагогическите специалисти (НЦПКПС);
- Регионални управления на образованието (РУО);
- Регионални центрове за подкрепа процеса на приобщаващото образование (РЦПППО);
- Национална астрономическа обсерватория с планетариум „Николай Коперник“ – Варна;
- Държавни висши училища (ДВУ);
- Общински и държавни училища, детски градини, центрове за подкрепа на личностното развитие (ЦПЛР)

5. ДЕЙНОСТИ ПО ПРОГРАМАТА

Модул 1: Подкрепа на новоназначени учители и директори и продължаваща квалификация за повишаване на компетентностите на учители, директори и други педагогически специалисти.

Дейност 1. Компетентностен подход, постигане на образователни резултати, професионално развитие и наставничество.

№	Тема
Д1.1	Наставничество, въвеждане в професията, професионално и кариерно развитие.
Д1.2	Актуализирани учебни програми в прогимназиален етап (5-7 клас).

- Д1.3** Специфика на учебното съдържание в контекста на ДЗИ и умения за създаване на тестове и задачи за подготовка на ученици.
-
- Д1.4** Съвременни методи и подходи за развитие на логическо, творческо и критично мислене на учениците.
-
- Д1.5** Умения и компетентности на учители, преподаващи по чужд език, свързани с програмата за международно оценяване PISA 2025.
-
- Д1.6** Повишаване на финансовата и икономическата грамотност на учениците.
-
- Д1.7** Въвеждане и прилагане на проектно-базиран метод.
-
- Д1.8** Програмиране на изкуствен интелект; Програмиране на роботи; Електромобили; Класически и нови химични технологии и биотехнологии и контрол на продукти.
-
- Д1.9** Повишаване резултатите и качеството на подготовка на децата и учениците.
-
- Д1.10** Създаване на професионална учебна общност в образователната институция.
-
- Д1.11** Киберсигурност. Безопасен интернет.

Дейност 2. Повишаване на компетентностите за управление на образователните институции, лидерство в образованието за ефективна организация на училищните дейности и координация на педагогическите екипи.

№ Тема

- Д2.1** Стратегическо планиране при управление на образователната институция.
-
- Д2.2** Ролята на директора при прилагането на компетентностния подход в образователната институция.
-
- Д2.3** Ролята на директора при прилагането на подходи за развитие на логическо, творческо и критично мислене и преход от преподаване на знания към изграждане на ключови компетентности.
-
- Д2.4** Лидерски умения за разрешаване на конфликти, повишаване на управленските компетентности и комуникация с родители.
-
- Д2.5** Атестирането като процес на оценяване.
-
- Д2.6** Управление на образователната институция в условията на криза.
-
- Д2.7** Практически обучения за новоназначени директори.
-
- Д2.8** Проследяване реализацията на завършилите професионално образование и обучение.
-
- Д2.9** Училищно лидерство. Създаване на професионална учебна общност в образователната институция.

Дейност 3. Възпитание и ценности, образователно и социално приобщаване, изграждане на училищни екипи за ефективно преподаване.

№ Тема

- Д3.1** Изграждане на приобщаваща среда в детската градина. Методи и подходи за работа с деца в риск.
-
- Д3.2** Умения за преодоляване на обучителните затруднения на деца и ученици, които не владеят добре български език, както и за преподаване на българския език като чужд.

Д3.3 Приобщаване на деца/ученици със специални образователни потребности, от уязвими групи, включително роми, на търсеци или получили международна закрила и мигранти.

Д3.4 Училищни екипи за ефективно преподаване.

Дейност 4. Организиране и провеждане на форуми и конференции за представяне на добри практики, анализи от изследвания, мотивация и информация за възможностите за професионално развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти.

№	Тема
---	------

Д3.1	Национална конференция на младите учители.
------	--

Д3.2	Форуми за мотивация и професионално развитие на учители и директори и другите педагогически специалисти.
------	--

Темите по дейностите могат да включват повече от едно обучение. При възникнала необходимост по време на изпълнението на Модул 1, дейностите могат да бъдат допълвани с допълнителни теми съгласно условия и ред одобрени от министъра на образованието и науката.

Модул 2: Придобиване на професионална квалификация „учител по...“ като допълнителна професионална квалификация на заети в системата на предучилищното и училищното образование учители

№	Дейности
---	----------

1	Заявяване на необходимост от обучение на учител, подбор на кандидатите, утвърждаване от РУО и представяне в МОН на списък с определените участници за включване в програмата.
---	---

2	Сключване на тристранни договори за обучение между МОН, директора на училището и одобрения за включване в програмата педагогически специалист за финансиране на едногодишно обучение за придобиване на професионална квалификация „учител по...“ като допълнителна професионална квалификация.
---	--

3	Уведомяване от МОН на висшите училища за одобрените участници и зачисляване на всеки от включените за едногодишно обучение за придобиване на допълнителна квалификация „учител“ по учебен предмет.
---	--

Модул 3: Международно сътрудничество в областта на квалификацията на педагогическите специалисти - обучения по международни споразумения за обучение на учители

№	Дейности
---	----------

Д3.1	Учителска програма на Образователния център в ЦЕРН – природни науки.
------	--

Д3.2	Учителска програма на Образователния център в ЦЕРН – професионална подготовка в област на „Образование“, „Техника“ и „Информатика“ от Списъка на професиите на професионално образование и обучение и на учители по учебните предмети информатика и информационни технологии от общообразователната подготовка или в занимания по интереси в ЦПЛР по направление „Техника“ и „Информатика“.
------	---

Д3.3	Обучения на педагогически специалисти в „Яд Вашем“.
------	---

Д3.4	Еуропроф.
------	-----------

6. ДОПУСТИМИ РАЗХОДИ И ЕТАПИ НА ФИНАНСИРАНЕ

Модул 1. Допустими са разходи, извършвани от бенефициентите, за: възнаграждения на учителите; техническо обезпечаване на обучението; издаване на удостоверения за присъдени квалификационни кредити; учебни материали; нощувки, храна и кафе-паузи за обучаемите (когато обучението е в присъствена форма); за изследвания, анализи, мониторинг, форуми и конференции. Предоставянето на финансирането е на два етапа – авансово до 50% от одобрените средства за дейността и окончателно - до размера на реалния разход, но не повече от 50%.

Модул 2. Такси за обучение във висшите училища в размер до 1600 лв. за един участник, определени в споразумения между МОН и висшите училища, които ще обучават по настоящата програма за съответния брой на обучаваните лица по Модул 2 на програмата. Финансиране на ДВУ за изпълнение на дейностите чрез трансфер по бюджетите.

Модул 3, дейностите се финансират, както следва:

- Д 3.1 и Д 3.2. финансират се разходи за такса участие, пътни, нощувки и застраховки на обучаемите и средствата се предоставят на два етапа за обученията;
- Д3.3. финансират се разходите за пътни, дневни пари, застраховки и заплащане към „Яд Вашем“ на таксата за участие в размер на 50 щ. д. на участник, съгласно Меморандума за разбирателство между Министерството на образованието и науката (МОН) на Р България и „Яд Вашем“, Мемориален център за жертвите и героите на Холокоста на Държавата Израел. Средствата се предоставят еднократно.
- Д.3.4 финансиране на Втори етап – учителите по чужди езици, постигнали В1, да продължат своето образование в български университет за постигане на С1 в продължение на 12 месеца, за да получат професионална квалификация „учител по испански език“, съгласно Меморандум за разбирателство между Министерството на образованието и науката на Република България и Министерството на образованието, културата и спорта на кралство Испания за прилагане на програмата ЕУРОПРОФ за обучение по испански език на български учители по други чужди езици или по учебни предмети от държавните и общинските училища. Средствата се предоставят еднократно.

Министърът на образованието и науката утвърждава план-сметка на програмата по модули.

7. СРОК НА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Дейностите по Модул 1 и Модул 3, Д3.3 се изпълняват в срок до 10.12.2023 г. Дейностите по Модул 2 могат да бъдат приключени в учебната 2023/2024 г.

8. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ И ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Модул 1	4000 бр. учители, директори и други педагогически специалисти
Модул 2	80 бр. учители
Модул 3	85 бр. учители

9. УСЛОВИЯ И РЕД ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ФИНАНСИРАНЕТО

Квалификационни дейности по Модул 1, изпълнявани от НЦКПС, РЦППО и РУО:

- Финансират се от МОН след представяне на заявка/доклад с приложени документи – програми за обучение, график на обученията, план-сметка и списък на учителите с информация за образование, квалификация и професионален опит;
- При заявено искане за финансиране по програмата от НЦКПС, РЦППО и РУО се предоставя авансово плащане на средства до 50% от сумата за квалификационната дейност, утвърдена с план-сметката за финансиране дейностите по Националната програма;
- Окончателно плащане се предоставя след подаден в МОН доклад с приложен финансов отчет за изпълнената дейност и е до размера на реално извършения разход, но не повече от утвърдените средства по план-сметката за дейността.
- Прилага се принципът на споделеното финансиране - чрез осигуряване на средства от бюджета на образователните институции за пътни разходи за участниците, когато квалификационните дейности се провеждат извън населеното място, в което живеят участниците.

Предоставянето на финансиране за извършване на квалификационни дейности, които са включени в утвърдения годишен план за дейността на РУО, се осъществява от РУО съгласно условия и ред, утвърдени от министъра на образованието и науката.

Изпълнение на дейности по програмата от ДВУ по Модул 2 за придобиване на допълнителна професионална квалификация „учител по...“:

- ДВУ представят проектни предложения за изпълнение на конкретни дейности/обучения, с ДВУ се сключват договори, в които се посочват: етапите на изпълнение на дейностите, начинът на предоставяне на финансирането по програмата и срокът за отчитане на извършените дейности и изразходваните средства.
- ДВУ предоставят в МОН информация за наличие на програмна акредитация по професионално направление от област на висше образование „Педагогически науки“ или по професионално направление, съответстващо на учебен предмет от училищната подготовка съгласно Класификатора на областите на висше образование и

професионалните направления, съответстващо на учебен предмет от училищната подготовка съгласно Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления;

- МОН уведомява ДВУ за участниците в програмата и получава обратна връзка за възможностите за обучение;
- Сключване на споразумения с ДВУ за обучение на участниците по Модул 2;
- Финансиране на ДВУ за изпълнение на дейностите чрез трансфер по бюджетите след представена информация за наличие на програмна акредитация по професионално направление от област на висшето образование „Педагогически науки“ или по професионално направление, съответстващо на учебен предмет от училищната подготовка, сключено споразумение и заповед за зачисляване на участниците.

Провеждане на квалификационни дейности по Модул 3

Реализирането на обученията на учителите в ЦЕРН логистично се организирани от Националната астрономическа обсерватория с планетариум „Николай Коперник“ – Варна, като средствата се предоставят на два етапа:

- авансово – до 80 % от общата сума, определена в план-сметката
- окончателно – до реално извършения разход, но не повече от утвърдената сума в план-сметката за обученията по дейности. Финансирането се предоставя след доклад от бенефициента/тите с приложени отчетни документи.

10. ИЗИСКВАНИЯ И ПРОЦЕДУРА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И УЧАСТИЕ В ДЕЙНОСТИТЕ НА ПРОГРАМАТА

Модул 1

Изисквания към провеждането на обучения.

- Максималният брой на обучаемите в група е до 30 и следва да бъде съобразен с методиката за провеждане на квалификационни дейности и с планираното от учителя разпределение по групи за практическа работа по казуси от тематиката на обучението.
- обученията на педагогическите специалисти са в присъствена или в частично присъствена форма при спазване на изискванията на Наредба №15/22.07.2019 г.

Общи изисквания към участниците:

- Да притежават образователно-квалификационна степен на висше образование „бакалавър“ или „магистър“ по специалност от професионално направление, съответстващо на посочените от Приложение № 1 към чл. 10 от Наредба № 15/22.07.2019 година за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти, издадена от министъра на образованието и науката;

- Да заемат длъжности на учител, (вкл. старши, главен и ресурсен), директор, заместник-директор или друг педагогически специалист;
- За включване в обучение за придобиване на допълнителна професионална квалификация „учител по религия“: учители (начални учители, учители с придобита професионална квалификация „учител по история“, „учител по философия“ и назначени на трудов договор в училище).
- Подбор на участници по дейности в Модул 1 – подборът се извършва от съответното РУО

Модул 2

Кандидатстване по Модул 2 на програмата:

Подаване на заявление в РУО по образец с приложени копия на диплома за придобита образователно-квалификационна степен (ОКС) с професионална квалификация „учител по...“ съгласно изискванията в Приложение № 1 към чл. 10 на Наредба № 15/22.07.2019 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти за заемане на длъжността; препис-извлечение от трудова книжка, доказващ професионален опит; професионална автобиография; мотивационно писмо; препоръка или подкрепящо писмо от настоящия работодател.

Участниците следва да отговарят на следните изисквания:

- Професионален опит като учител, да притежават висше образование от професионалните направления и специалности в съответствие с Приложение № 1 към чл. 10 на Наредба № 15/22.07.2019 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти относно изискванията за заемане на длъжностите „учител по...“
- Назначени са в училище на длъжност „учител“ с професионална квалификация „учител по...“ и формират част от годишната си норма преподавателска заетост по предмет, по който не са специалисти;
- Изпълняват норма преподавателска работа, като в рамките ѝ или извън нея преподават по учебен предмет, по който не са специалисти, в същото или в друго училище или изпълняват норма преподавателска работа, като преподават като неспециалисти в повече от едно училище.
- Подборът на учители за включване в обучение „учител по религия“ се извършва от съответното РУО по квоти и критерии, определени от МОН въз основа на предварително проучване и съгласувани със съответното РУО. МОН уведомява ДВУ за участниците и получава обратна връзка за възможностите за обучение. В зависимост от заявената възможност от висшите училища да извършват обучението се сключват и договори с тях;

Началниците на регионалните управления на образованието предоставят на МОН утвърдени списъци от извършения подбор на участници за включване в програмата за придобиване на допълнителна квалификация „учител по ...“.

Изисквания за провеждане на едногодишно обучение в ДВУ за придобиване на допълнителна професионална квалификация „учител по религия“:

- представено проектно предложение от ДВУ за провеждане на обучението съгласно нормативните изисквания за провеждане на едногодишно обучение за учител по религия;
- заявена възможност от ДВУ пред МОН за провеждане на обучението;
- сключен договор с ДВУ за обучение на участниците.

Модул 3

Подборът се извършва от комисия, определена със заповед на министъра на образованието и науката, която разработва критерии, минимални изисквания, образци на документи за кандидатстване, извършва допускане и класиране на кандидатите и подготвя за публикуване информация за официалната страница на МОН.

11. ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО ОТ БЕНЕФИЦИЕНТИТЕ

Отчитането на изпълнението на дейностите от бенефициентите се извършва непосредствено след приключване на съответната дейност или в съответствие със сроковете, посочени в договорите с ДВУ.

НЦПКПС се отчита на етапи, предвид това, че изпълнява повече обучения.

Държавни висши училища:

- В 10-дневен срок след подписване на споразумението за провеждане на едногодишни обучения за придобиване на професионална квалификация „учител по..“ по учебен предмет висшите училища издават заповед за зачисляване в едногодишно обучение по учебна програма за придобиване на професионална квалификация „учител по...“ учебен предмет за всеки одобрен участник в националната програма и изпращат в МОН списък със зачислените в програмите участници.
- В 30-дневен срок след приключване на обученията предоставят на ръководителя на националната програма доклад за изпълнение на дейностите - успешно завършили обучението участници по програмата, както и броя на издадените свидетелства за придобиване на професионална квалификация „учител“ по учебен предмет като допълнителна професионална квалификация.

Регионалните управления на образованието:

- по Модул 1 - представен в МОН доклад с приложен финансов отчет за изпълнената дейност с пакет документи, описан в процедурата за провеждане на обученията от РУО.

- по Модул 2 - след направения подбор на кандидатите в РУО се изпращат списъци с одобрени участници към МОН за включване в обучения във ДВУ.

12. МОНИТОРИНГ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

Мониторингът се осъществява от МОН, РУО и се допуска включването на външни експерти. Периодът на провеждане на мониторинга съвпада с периода на изпълнение на програмата и може да се осъществява чрез анкетни и мониторингови карти, отчетни документи, доклади, събиране на информация, работни срещи, наблюдение на обучения на участниците, както и наблюдения на уроци и други дейности на педагогически специалисти, които са в резултат от участие в програмата.

Допуска се изследването и анализа на резултатите да бъдат възлагани на външен изпълнител.

13. ДЕМАРКАЦИЯ И ДОПЪЛНЯЕМОСТ С ДРУГИ НАЦИОНАЛНИ ПРОГРАМИ ИЛИ ПРОЕКТИ, ФИНАНСИРАНИ ОТ ЕВРОПЕЙСКИ ИЛИ ДРУГИ МЕЖДУНАРОДНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ

13.1. Дейностите и средствата по националната програма не могат да дублират дейности и средства с еднакво предназначение по други национални програми за развитие на образованието, друго национално финансиране, фондовете на Европейския съюз, както и други донорски програми, което се декларира от съответния бенефициент, подал проектно предложение/искане за финансиране.

13.2. Декларацията по т. 13.1. е задължителна и следва да съдържа следния текст: „Декларирам, че дейностите, за които кандидатствам, не са финансирани по друг проект, програма или каквато и да е друга финансова схема или процедура от националния бюджет, бюджета на Общността или друга донорска програма“.

13.3. Участниците в програмата декларират, че не са участвали в идентични обучения, финансирани от фондовете на Европейския съюз, от друго национално финансиране, както и от други донорски програми.